

IVA
PEKÁRKOVÁ

SLONI V SOUMRAKU

MLADÁ FRONTA

Iva Pekárková

*Sloni
v soumraku*
—

MLADÁ FRONTA

*pro Renatu
a památce spisovatelky
Alexandry Berkové*

část 1.

Amadou

/ Fíkouý pudink /

Přesně v okamžiku, kdy by mu vášeň měla vypudit z hlavy všechny myšlenky a proměnit jeho mozek ve fíkový pudink (který prý mají rádi Angličani, ale on ho v životě neviděl), v okamžiku, kdy se zabořil a propadl až na dno těla své ženy, Amadou napadlo, že je vlastně kurva.

Nejdřív to byl jen takový neurčitý pocit, nesmělé ťukání sotva narozené myšlenky na nějaký zapadlý, zapomenutý růžek šedé hmoty mozkové, která se sice neproměnila ve fíkový pudink, ale přece jen vlivem Amadouovy momentální situace poněkud zvláštně, takže si protivného embrya nevšímala a dál svědomitě zaznamenávala příjemné pocity, které mu takhle soulož přinášela. Pár vteřin nato, zatímco si přitáhl manželku za sádelnaté boky a svým mužstvím rejdl v hlubinách, pokoušeje se najít zdroj jejích zmámených vzdechů, vyrostla myšlenka z plenek, vychodila školu, dospěla... byla teď starší než Amadou a ječela mu do uší, ale tak nějak zevnitř: „Seš kurva, kurva, KURVA!“

Amadou snaživě zapřirážel, jako by se svižnými pohyby gumou po papíru pokoušel vymazat nepříjemný vzkaz. Bohužel to nefungovalo, hlas byl čím dál tím pronikavější. „Kur-va, kur-va, kur-va,“ recitoval teď, jako by Amadouovi skandoval do rytmu. POSMÍVAL SE MU! Chvilí se ozýval v rapidním tempu (každé tiché „kur“ vymáčklo z Annie hlasité zasténání), načež mu přikázal poněkud zvolnit v rytmu kulhavého valčíku: „Ků-ůr-va! Ků-ůr-va!“

Snad přece jen mi mozek změknl na konzistenci záhadného fíkového pudinku, pomyslel si tím zbylým cípkem vědomí, který mu zatím nenadával. Ó Alláhu, vždyť já to skanduju nahlas! Anne otevřela oči, zaostřila, zadívala se na něj průzračně modrým pohledem. Zároveň bezelstným a podezřavým, tím pohledem, jakým ho rentgenovala pokaždé, když řekl, že teď musí na chvíli z domu, nutně si potřebuje něco zařídit. Na jejím pohledu nebylo

vůbec nic nového, až na to, že ho obyčejně vídával v docela jiných situacích. Vleže v posteli – až na dně jejího těla – v momentě, kdy by JEJÍ mozek měl mít konzistenci fíkového pudinku – se na něj ještě nikdy takhle nezahleděla. Byl přesvědčený, že to neumí.

„Miluju tě,“ vyrazil ze sebe honem. „Mi-lu-ju tě, mi-lu-ju tě, mi-lu-ju tě.“ Rytmus se tím zas pozměnil, a tím pádem i frekvence Anniných stenů. Konečně oči zase zavřela. Amadou usoudil, že šoustání bylo dnes už akorát, a dovedl soulož ke zdárnému konci. Sice se mu v poslední vteřině do „miluju“ přece jen připletla „kurva“ (a on na tom slůvku, orgasmicky pádném, odletěl vysoko nad střechu domu), ale Anne to podle všeho nepostřehla. Amadou si ho ani neotřel, přestože ho lepkavé vlhko rozčilovalo. Už několikrát si všiml, že Anne se vůbec nelíbí, když si ho hned potom, co ho vytáhne, otírá do papírového kapesníčku. Nikdy to neřekla nahlas, ale běloši, málo platné, mají myšlenky vyryté do tváře písmem, které by přečetl i slepý. Nebo teda aspoň bělošky. Shorty měl pravdu. Jsou bezelstné jak děti. A jeho Annie není výjimka.

A tak se k ní teď Amadou přitiskl, rozevřel náruč, jak nejvíc jen to šlo, a obejmul svou nadrozměrnou zákonitou manželku.

Už dávno by měl být zvyklý na pocit, který mu projede tělem, když zaboří prsty hluboko do jejího – no ano! – sádla. Jeho Anne je tak rozkydle sádelnatá, že se tuk pod dotekem rozestupuje, klidně by jí mohl brnkat na žebra. Před pár měsíci se o to uličnický pokusil, taky v takové důvěrné chvílce po milování – a Annie vtáhla dech, až se jí rozvlnily špeky, a vyhrkla s intonací rozverně holčičky:

„Vidíš, můžeš mi nahmatat žebra. Tak to jsem vlastně skoro hubená. Tobě je není tak snadný nahmatat. Měl bys jít na dietu...”

Jasně, Annie nebyla blbá, teda aspoň ne ÚPLNĚ blbá, takže jí po pár vteřinách došlo, co řekla... a zrudla, nebo spíš nezdravě zrůžověla – od kořínků vlasů a hrud' (s těmi „nahmatatelnými“ žebry) a břicho s půlmetrovými faldy tuku a požehnané boky a stehna tak roztekla, že v nich snad ani neměla celulitidu – a přes

pečlivě oholená lýtka až po špičky prstů na nohou, které si lakovala na růžovo stejně jako nehty na rukou. Anne celá zružověla, nabrala odstín stejný jako nehty, i když bez perleťové příměsi, a zamumlala něco na omluvu.

Amadou ji v té chvíli vážně miloval, bohužel už se to neopakovalo. Anne, růžová jako červánky za větrného dne, byla docela jiná než obyčejná, všednodenní Anne. Růžovou Anne by vedle sebe snesl, i kdyby v jednom kuse blekotala nesmysly. Růžová barva zakryla všechny kazy pleti – a že na ně Anne ve svém věku měla právo! – a proměnila ji, aspoň na okamžik, v malou holčičku, jakou byla kdysi dávno, v době, kdy jeho babička (ano, babička, Amadou, ty kurvo!) prostírala modlicí kobereček pětkrát denně tím stejným severovýchodním směrem – směrem k Mekce, v kruhovém hliněném domě se slaměnou střechou, který vystavěl jeho dědeček. (Ale na to teď nebude myslet, teď ne!)

Amadou měl rád ty vzácné okamžiky, kdy jeho žena vypadala jako malá holka, a zuřivě se bál situací (bohužel daleko častějších), kdy mluvila hláskem malé holčičky a pokoušela se jako malá holka chovat. Měl rád okamžiky, kdy semkla víčka a on si mohl představovat, že pod jejich vráscitým, pískově zbarveným povrchem spějí africké, důvěřivé, hluboce hnědé duhovky. Přitom ale Anniny oči byly, aspoň z bělošského hlediska, jistě docela hezké. Měl by si na ně zvyknout i on. Měl by je mít rád, vždyť přece MĚL RÁD Anne. MĚL RÁD svou ženu. To jen ta kurva v něm, Amadou-kurva, živočich, o kterém už dlouho věděl, jen v jeho existenci odmítal uvěřit, si pod Anninými víčky vysnil oči Afričanky, pod její vytahanou kůží pevnou pokožku žen o čtvrt století mladších.

Pod jejím sádlem tělo gazely.

A pod nánosem Anniných predsudků (nemohla za ně, zaručeně to souviselo s věkem) – mladistvou otevřenou mysl DOKONALÉHO KOSMOPOLITY, s jakým se Amadou ve skutečném životě zatím neměl příležitost setkat, ale v jehož existenci věřil celou svou bytostí.

„To se mi na tobě líbí, Amadou,“ říkala mu Annie. (A fůra bělošek před ní.) „Ty nesníš. Neumíš snít. Ty žiješ TADY a TED, naučil ses to od svých předků, kteří tak žili po staletí. Ach Bože, jak ti závidím! To my běloši už neumíme! My buď studujeme minulost – všechny ty mrtvé vladaře a politiky! – nebo se děšíme budoucnosti. Pro nás je štěstí čímsi mlhavým, nedosažitelným, filosofickou kategorií. (Chápeš, co se ti snažím říct?) (Promiň, je to pro tebe asi dost nesrozumitelné...) (Ale ty mi rozumíš, vid? Aspoň trochu?) – My běloši vám, přírodním národům (a myslím přírodním v nejlepším slova smyslu), můžem jen závidět!“

Amadou se zasní. Nostalgicky zavzpomínal na minulost, přestože to jako příslušník přírodního národa (v tom nejlepším slova smyslu!) neměl zapotřebí. Na kratičký provinilý okamžik se vnořil do těla první ženy, která mu tyhle věci říkala, sotva srozumitelnou francouzštinou, v jednom hotelovém pokoji v Dakar, a otřásl se tou sladkou vzpomínkou. Vzápětí se vrátil do TADY a TED, které mu, to prostě musel uznat, jako Afričanovi nejvíc sedělo. Přimkl se těsněji k Anne. Její tělo dovoľovalo nejmní pól tuctu stupňů přimknutí, podle toho, jak hluboko do sádla jste byli ochotní se probořit. Amadou dnes nasadil stupeň číslo šest. Pták se mu štávou lásky přilepil k jejímu boku, ale on si toho nevšímal. Jako správný Afričan odmítal děsit se budoucnosti. I když mu tak trochu vrtalo hlavou, jak ho asi od Anne odlepí. Před pár týdny v podobné situaci usnul, a při vstávání div nezavyl bolesti: urval si pár čtverečních milimetrů kůže na tom nejcitlivějším místě pod žaludem. Annie se evidentně nestalo vůbec nic, ale ke cti jí slouží, že se okamžitě vypravila do lékárny a celý týden mu ho dvakrát denně čímsi mazala.

Amadou v duchu schlípl uši, když si představil, co asi řekla člověku za pultem. Běloši jsou příšerní, bez sebemenších rozpačků, a aniž by aspoň tak pěkně zruřověli, kupují prášky na vaginální mykózu, krémy na zapařené nohy, masti na opruzenou řiť. Amadou si dovedl živě představit Anne, jak se se vznešeností

královny a aniž by hnula brvou, dožaduje léku na znehodnocený penis svého manžela. Nad snesenými paklíčky a lahvičkami pak polohlasem mudruje, který lektvar ho vyléčí nejrychleji. „Hlavně aby se mu zahojil co nejdřív, slečno, na penězích mi nezáleží, důležitější je, abych zase mohla třikrát denně divoce, vášnivě, bouřlivě souložit...“

Amadou si dovedl živě představit, že je jeho manželka podobného projevu schopná. I když si to radši nepředstavoval. Během následujících několika dnů zahrnovala Anne jeho orgán oddanou a, aby se tak řeklo, osvěživě asexuální péčí. Tenkrát jí za to byl upřímně vděčný. Teď, když se mu do myšlenek zapříchil nelichotivý objev o něm samotném, už mu Annina péče tak nezištná nepřipadala. Dávala přece do pořádku Amadouův pracovní nástroj – z velmi sebestředných pohnutek.

„Jsem kurva“ a „Miluju tě“, dvě úsloví, která se sobě nepodobala ani zvukově, ani rytmicky, se v přítomnosti Anne proměnila v jedinou, hluboce pravdivou větu.

/ Progress /

Neměl sebemenší důvod k nespokojenosti se svým životním osudem, konkrétně s tou jeho částí, o které se kamarád Kraťas vyjadřoval jako o pokroku (*progress*). Vyslovoval to anglicky, a nejen proto, že byla už nejméně deset let mezi mladými dakarskými buďžkničemy móda oslovovat jeden druhého i svět jakousi specifickou odrůdou angličtiny, kterou (jak Amadou zjistil až v Londýně) nemluvil nikdo jiný na celém světě. Možná ta angličtina byla specifická pro jejich čtvrt, anebo možná pro blok domů, anebo – ani to není vyloučené – pro Shortyho a Amadoua.

„*You must do the progress, man!*“ prohlašoval s oblibou Kraťas, teda Shorty, a Amadou mu odpovídal „*We all must do the progress!*“, přestože by si zaručeně líp a s menší námahou popovídali francouzsky, nebo wolofsky, nebo serersky, nebo dokonce svýmrodným jazykem pula, vždyť pocházeli ze stejného kmene.

Jenomže jazyk pula, jak se zdálo, slůvko pro pokrok prostě neobsahoval. Kdyby se lidé z jeho kmene nenaučili anglicky anebo aspoň francouzsky, nejspíš by se byl i Amadou narodil v kruhové hliněné chatrči se slaměnou střechou a nejspíš by strávil život jako honák dobytka, těch hubených krav s dlouhými rohy, pětkrát denně by si rozložil na udupanou zem kobereček z ovčí kůže jako jeho pradě a vroucně se modlil směrem k Mekce, dokud by neumřel.

Jasně, vzhledem k tomu, že se narodil jako muž (o což se ovšem, jak sám uznával, nijak zvlášť nezasloužil), by aspoň nemusel trčet na zápraží, mlít zrní, kojit děti a klábosit s ostatními ženskými o pitomostech. Možná by směl chodit do školy, a taky by si, pokud by se kravám dobře dařilo, mohl přivést několik manželek, založit menší rodinný klan a stát se jeho přísným, ale spravedlivým vládcem.

Kdyby mu krávy pochcípaly, bylo by s Amadouem zle. Krávy byly osudová zvířata, závisel na nich celý lidský život.

Tohle ovšem byl alternativní život, život, kterému unikl o půl-druhé generace anebo o pár desítek kilometrů, podle toho, jak to chcete počítat. Kousek za Dakarem, na okraji pouště, se v tomhle okamžiku právě rodilo několik kluků, kteří za celý život ani jednou neuslyší anglické slovo *progress*, a pokud opustí rodnou vesnici, tak jen proto, že se jim zaběhne jedna z těch osudových krav.

Amadou se díky pokroku narodil v Dakaru, v betonové krychli, zapuštěné do sousedství podobných betonových krychlí, která se – aspoň to tvrdila teta – rozpalovala horkem mnohem víc než hliněná chatrč s tlustými stěnami, takže museli slepice, chované na betonovém dvorku v drátěné krychli, dvakrát denně kropit vodou zakoupenou u nedalekého vrtu.

Ale narodil se v Dakaru! Jasně, čtvrt Dalifort nebyla právě v centru, a když se chtěl dostat k moři, trmácel se půl dne, ale aspoň že byl z velkoměsta. Nemusel honit krávy, stejně by se sem žádná nevešla, všechny by do týdne chcípily. Díky pokroku pocházel z metropole. Mohl se celý den poflakovat mezi betonovými krychlemi, a to ne naboso, ale v sandálech, které taky nebyly zadarmo. Mohl s kamarády objevovat zídky, na kterých se sedělo nejpohodlněji, uprášené betonové kontinenty, které díky nějakému náhodnému, a přece skvělému rozložení dalších betonových zdí byly příjemně vlaze stinné a dobře se u nich nic nedělalo.

Díky pokroku se Amadou už v jedenácti letech dozvěděl, jak se řekne „pokrok“ anglicky.

A díky pokroku teď bydlel v Londýně, trochu nervózně rázoval sem a tam po asfaltovém chodníku před hospodou a kouřil cigáro, které mu velkoryse povolili ubalit na stole, ale zapálit si ho směl až venku. Amadou kouřil dlouhými, zízlivými šluky notorického kuřáka a s totálním, nadšeným soustředěním, asi jako když pije velbloud anebo když jeho Anne uvidí kokota. Cigaretu držel třemi prsty, drobnými automatickými pohyby kontroloval, jestli se nerozpadá, jestli z ní neleze tabák.

V kapse měl přesně čtyři libry padesát – a stihl spočítat, že to bude akorát, pokud si ona dá pintu piva a on půl pinty. (Zásadně nepil, ale v podobných situacích byl ochoten od svých zásad trochu ustoupit.)

Pokud jí jedno velké pivo nestačí a bude se dožadovat dalšího, Amadou to bude muset nějak zaonačit.

Vůbec se toho neděsil. Amadou až dosud v životě zaonačil úplně všechno.

Mozkem mu projel fialový blesk, pak další a potom ještě jeden. Zalapal po dechu, žíznil, zoufale jako potápěč, když se vynoří na hladinu. Ale ani to nepomohlo – byl ochromený, celé tělo měl jak z olova, nervové uzliny mu zvláčněly, nedokázal myslet vůbec na nic.

Tentokrát se mu mozek vážně proměnil ve fíkový pudink a Amadou celou svou bytostí věděl jen jedno: je zamilovaný! Chce být s Cheryl už navždycky!

V tom okamžiku vůbec nevnímal, že se objekt jeho nehynoucí lásky nápadně podobá jeho ženě Anne.

I Cheryl měla kolem padesáti, pečlivě oholená lýtka, nehty na nohou i rukou nalakované na perleťovo. I ona měla na břicho faldy. A půl tuctu stupňů přimknutí.

I ona měla v sobě tu zrzůvělou malou holčičku, kterou Amadou tak dobře znal. Tu zrzůvělou malou holčičku, se kterou se chtěl milovat znova a znova, bylo mu fuk, kolika faldy a vráskami a pihami... kolika dekádami! je zakrytá.

Přitiskl se k té malé holce, vášnivě mumlal nějakou pitominu a v láskyplném opojení zapomněl, že musí domů k Anne.

/ Cool budižkničemoué /

Postávali s Kraťasem v jednom takovém neplánovaně útulném zákoutíčku mezi betonovými zdmi, kde se nádherně nicnedělo. Kraťas kdesi splášil kuřivo, pravá MARLBORA! – a teď líným pohybem, jako by to tak dělal celý život, vytřepal z poloprázdné krabičky dvě cigára. Jedno si vzal, umístil ho líně mezi rty, a druhé pohostinně natáhl k Amadouvi.

„Great, man!“ řekl Amadou a právě tak líným, rádoby navyklým pohybem si ho vzal a stisknul mezi pysky.

Jejich zákoutíčko bylo tak šikovně udělané, že se v něm drželo vlhko od posledního deště (anebo to tu před chvílí pochcala koza?), ale i tak bylo vedro k zalknutí. Modravý plamínek zapalovače, na kterém taky stálo MARLBORO velkými červenými písmeny, kolem sebe šířil příjemný chlad. Anebo ho možná šířilo cigáro. Anebo celá situace. Stát tady se Shortym a kouřit Marlboro, to bylo přece ŠÍLENĚ cool! Amadou ucítil na kůži soukromý chladivý vánek.

„Cool!“ vydechl.

Od doby, co se Amadou stal budižkničemou, se jeho slovní zásoba zúžila na nějakých deset nebo možná dvacet výrazů, které mu vystačily na každou životní situaci. „Okay, man!“, „No way, man!“, „No shit!“, „Oh, shit!“, „Fuck“, „Cool“ a „Progress“, teda spíš „Shit progress“.

Myslí mu samozřejmě stále proplouvaly stovky a tisíce slov hned v několika jazycích, ale Amadou už je nepotřeboval. Proč mluvit francouzsky, když ho ten jazyk tak zradil? Proč mluvit wolofsky, když neměl důvod chodit na tržiště? Proč oprašovat jazyk pula, svůj nejbližší, svou mateřštinu, proč udržovat tradice a zdvořile zdravít starší, když ho doma nebere vážně už ani matrace? *As of now*, abychom použili frázi, která se jim se Shortym moc zamlouvala, se Amadou OFICIÁLNĚ stal budižkničemou. Tak oč se ještě snažit?

U bakalářských zkoušek, kterými měl zakončit sedmileté studium lycea, u zkoušek, kterých se sice bál, ale přece jen věřil, že je složí, Amadou propadl.

Shit progress, man.

Byl odjakživa optimista, a ještě když si oblékal poněkud omšelé a nemoderní, ale přece jen stále prezentábl kvádru, ve kterém právě tyhle zkoušky před víc než dvaceti lety úspěšně složil jeho strýc, byl plný nadějí: kdyby se u *baccalauréat* skutečně vytáhl, mohl by získat vládní podporu a odjet někam... daleko. V duchu si maloval cestu letadlem někam do vzdálené, nebezpečné, exotické země – do Francie, Německa, Holandska. V duchu už se chlubil Shortymu svými úspěchy u domorodých dívek (Shorty se tam nějakým zázrakem octnul s ním, ale jen jako host, jen na chvíli, vždycky jen na tu chvíli, než se mu Amadou stačil pochlubit, a pak zmizel, načež se znovu objevil, těmhle výlety zcela nepoznamenan, pořád ještě nezcestovalý dakarský buran, který se s otevřenou hubou všemu diví, přesně tak, jak se to Amadouvi hodilo k chlubení, přesně tak, jak si to přál).

I kdyby skóre u zkoušky nebylo zas až tak vysoké, ale pořád ještě slušné, mohl jít studovat na inženýra (nebo tak něco) na univerzitu v Dakaru. Mohl jet studovat do Maroka. Do Malajsie. Do Číny... Teda možná. Kde by na to vzal, to neměl tušení, ale pořád tu byla tahle MOŽNOST.

Vlastně žádné konkrétní plány neměl, nevěděl, co přijde po lyceu. Jen byl přesvědčený, že budoucnost, která se před ním prostírá, bude velkolepá. Nějak podobně na to zřejmě nahlíželi i matka i strýc i tety, i mladší ségry a bráchové. Nikoho nenapadlo, že by je mohl takhle zklamat.

Stačila jedna jediná pitomá zkouška, jeden jediný laps – a z nejstaršího syna v rodině, z muže-živitele, muže-inženýra, muže-vědce, muže-profesora, muže váženého, před kterým všichni padají na prdel (anebo aspoň padat budou – ve velmi dohledné budoucnosti), se ze dne na den stal budižkničema.

Překvapivě schopný budižkničema – soudě teda aspoň podle líné grácie, se kterou potahuje ze své první marlborky. Z nonšalance, se kterou říká „Cool!“ Z lehkosti, s jakou se opírá o navlhlou betonovou zeď (to je fuk, že ji pomohla koza!) a jeho tělo pasuje do vymezeného životního prostoru, do KTERÉHOKOLI životního prostoru, jen pokud je ten prostor městský, jen pokud je ten prostor CIVILIZACE.

Mladí budižkničemové jako Amadou, i ti, co se svým budižkničemovstvím nikdy nepočítali, jako Amadou (zejména ti, co s ním nepočítali!) – VŠICHNI mladí budižkničemové potřebují k životu civilizaci. Ovšem, civilizace je vytváří, aspoň většinu z nich, ale zároveň je živí, podporuje, miluje, dává jim iluzi, že TOHLETO je život, stát se Shortym v úžlabí betonových zdí, v příšerném vedru, kouřit chladivou cigaretu NACVIČENÝMI pohyby a říkat „Cool, cool, Shorty!“

Civilizace jim dává iluzi, že jsou víc, než si lidi myslí. Že na ně v životě přece jen něco čeká. Dává jim iluzi, že *progress* přivolají, stačí jen správně potahovat z cigára.

Civilizace je poloprázdná krabíčka marlborek. A kdo říká, že není?

„Chceš vědět, jak jsem k těm cigárům přišel?“ pronese Shorty vzácně dlouhou větou. Amadou šlukuje. Nezájem. Moc si to přeje vědět, ale aby se kvůli tomu nechal vyvést z konceptu, tu radost Shortymu neudělá.

„Čuchni si. Tak si čuchni, vole.“ Shorty poskakuje na místě, až mu poletují uši, nadšený vlastní důležitostí.

Strká mu do ksichtu pazouru a Amadou si čuchne.

Prsty mu páchnou po cigáru, po zapalovači, po ohni. Trochu po moči a prachu a betonu těchhle zdí a taky – NE! TO NENÍ MOŽNÝ! – po píce. Po píce, tak jak to zná Amadou, a ještě trochu jinak. Pronikavěji? Vášnivěji? Sladčeji?

Amadou si dá dvě a dvě dohromady a projede jím žárlivost a závist jako klikatý bílý blesk.